

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Vbi quæ ad omnifariam Episcopi potestatem, vel ad Sacramenta, &
Ordines conferendos, vel ad dispensationes elargiendas pertinent,
comprehensa sunt

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Episcopvs An Possit concedere licentiam obseruandi Sanctissimum
Eucharistiæ Sacramentum in Ecclesia non parochali? Allegatio XXII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98621](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98621)

sine commendatitijs litteris proprii Episcopi nulloquam penitus liceat ministrare, & in Concil. Agathensi, relato in c. Monachum, 20. quast. 4. actum fuit ne clericis sine commendatitijs litteris proprii Episcopi licentia pateat euagandi: Nouissime Concil. Trident. sess. 23. de reformatione, cap. 16. vers. nullus, iubet nullum clericum peregrinum sine commendatitijs sui Ordinarij litteris, ab vilo Episcopo ad diuina celebranda, & Sacramenta administranda, esse admittendum: huiusmodi enim commendatitijs littere dantur presbytero peregrinationem suscipienti, vt ei liceat in aliena diocesi Missarum sacrificia facere Azor. inst. moral. p. 2. lib. 3. cap. 49. q. 1. Episcopi igitur in suis diocesisbus interdicanet ne cui vago, & ignoto Sacerdoti Missas celebrare liceat Concil. Trid. sess. 22. in decreto de obseruatione, & vti. in celebr. Missae, Azor. inst. moral. p. 1. lib. 12. cap. 18. q. 9. non eis licet alieno presbytero concedere facultatem celebrandi in sua diocesi, nisi de promotione constet, vel commendatitijs litteras à proprio Ordinario potest d. cap. extraneo, cum duobus seqq. cap. tuae fraternitatis, de clericis peregrinis, Concil. Brachar. vltim. ast. 2. c. 12. Fr. Emman. q. regul. tom. 2. q. 121. ar. 1. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiep. cap. 40. num. 1. Henric. in sum. lib. 10. cap. 34. §. 6. in fine, de religione tract. de voto lib. 3. cap. 4. num. 9. Igitur huiusmodi commendatitijs litteras esse de forma insinuat Mandos. reg. 24. Cancell. q. 5.

2. At vero si faciat fidem de sua ordinatione potest admitti ad celebrandum Nauar. consil. 1. num. 1. in fine de celeb. Missar. Aloys. Ricci. in decis. Curiae Archiep. Neap. p. 1. dec. 150.

3. Si tamen commendatitijs litteras peregrinus non habuerit, nec fidem fecerit, nullo iure est suspensus, sed potest seculo scdalo celebrare, prout resoluunt Nau. consil. 5. sub tit. de celebrat. Missarum, & consil. 4. de foro compet. in antiq. quod est in nouis consil. vni. de clericis perig. & in man. cap. 27. nu. 153. Henric. d. §. 6. in comm. lit. 1. Reginal. in praxi fori poenit. lib. 29. num. 42. vers. tantopere. Sayr. decis. vni. de celeb. missar. potest dubitari an Episcopus sine causa possit expellere alienum clericum commorantem in eius diocesi sine litteris sui Episcopi, qui non vult exercere Ordines, sed tanquam adueniendi commorari, vel possit ei ingressum prohibere in eius diocesi? In qua quast. negatiue non data iusta causa respondet Marc. Anton. d. cap. 40. a num. 2.

4. Hae commendatitijs litterae sunt obtinendae, ab eo, qui petentis clerici Ordinarius fuerit, prout decifum refert Armend. in addit. ad regop. legum Nauar. lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis. num. 56.

5. Nec sunt denegandae ab Episcopo sacerdotibus, & clericis, qui non habent beneficia in titulum residentiam requirunt, prout etiam decifum refert idem Armend. num. 63. & iterum in sacra Congreg. Cardinalium super Episcopis decretum fuit illos non posse reuocare subditos ecclesiasticos alibi degentes, nec eos cogere, sed teneri litteras eis dare extra valentibus morari, si ratione beneficij non adstringerentur in sua diocesi residere, dicit ita in causa propria obtinuisse Campanil. in diuersis iuris canon. rub. 9. cap. 6. nu. 4. sic etiam in facti contingentia respondisse allerit Aloys. Ricci. in praxi fori ecclesiast. decis. 598. in 1. edit. & resolut. 524.

6. Vbi ampliata clericum obtinentem simplex beneficium, qui etiam non poterit cogi residere

in diocesi, vbi illud habet, sed poterit ire quo vellet, & ita dicit in Rota decifum in vna nullius beneficij 28. May 1604. coram Illustriss. Domino Ludouisio nunc S. D. N. Greg. XV.

7. Episcopus sicut potest admittere Sacerdotes externos habentes litteras testimoniales suorum Ordinum ad Missa sacrificium, ita ad Sacramenta administranda, dummodo illi verè idonei sint, prout refert decifum idem Armend. d. l. 7. de Episcopis, num. 83.

8. Missam ne celebrent exteri Sacerdotes in ecclesijs regularium potest Episcopus prohibere, nisi prius ab ipso Episcopo vilis litteris commendatitijs ipsi Sacerdotes admissi fuerint, ita decifum refert Galeat. in sua margarita casuum conscientiae verbo Missa, Aloys. Ricci. in praxi fori ecclesiastici decis. 750. in 1. edit. & resolut. 635. in 2. edit. Armend. in addit. ad regop. legum Nauar. lib. 2. tit. 18. l. 7. de religion. num. 55.

SVMMA RI VM.

1. Sanctissimum Eucharistia Sacramentum ex antiqua Ecclesiae consuetudine in Sacrario asseruatur.
2. Tabernaculum vbi est asseruandum quale debeat esse.
3. In sacrario sacra alia praeter sanctissimum Eucharistia Sacramentum non debent teneri, sed in alio separato decenti loco.
4. Deferendum ad infirmos per Christianorum stratus, praecuribus luminarijs, sonante campana, Parocho superpelliceo induto deferente, & Psalmos, seu Orationes intereundo recitante.
5. Parochus cum vadit ad communicandum infirmum debet portare duas Hostias consecratus, vt cum vna communicet infirmum, & aliam reponet honorifice, vt populus adoret.
6. In Conimbricen. Episcopatu est Constitutio, quae praecipit haberi lumen accensum diu nocturne ante sanctiss. Euchar. Sacramentum.
7. Solemnitas venerabilis Sacramenti potius celebrari debet in Ecclesia Cathedrali, quam in alia, totius rei agenda auctoritate penes Capitulum manentia.
8. Episcopus non habet potestatem concedendi licentiam, vt sanctissimum Sacramentum in capellis, & alijs Ecclesijs non parochialibus pro adoratione asseruatur.
9. De cultu, & veneratione sanctissimo Sacramento exhibenda.
10. Miracula plura de hoc sanctiss. Sacramento facta.
11. Miraculum refertur Neapoli factum.
12. Miraculum refertur diocesi Bracharen. factum.
13. De institutione, excellentia, transubstantiatione, & preparatione sanctiss. Sacramenti agunt Doctores citati.

EPISCOPVS AN POSSIT
concedere licentiam obseruandi Sanctissimum Eucharistia Sacramentum in Ecclesia non parochiali?

ALLEGATIO XXII.

1. Sanctissime ex antiqua consuetudine sanctissimum Eucharistia Sacramentum in Sacrario asseruari sancta Ecclesia morem retinuit, iux-

ſa Conſtit. Innoc. III. in Conc. Gen. de euſtod. Euchar. c. 1. ſacr. Concil. Tridentin. ſeſſ. 13. cap. 6. & canon. 7. tractant Durand. in rationali diuinorum. lib. 4. cap. 41. num. 53. Fufe. de Viſitat. lib. 1. cap. 5. num. 9. aliaque in hoc propoſitum adducunt Henrig. in ſumm. lib. 8. cap. 39. lit. A. vbi in textu refert multas vtilitates, quas affert Chriſti corpus dum in Sacratio aſſeruat, Aggid. de Coniuch. de ſacr. & cenſur. q. 76. num. 85. cum ſeqq. Baldum. Iun. ſuper opera controu. Bellarm. p. 2. lib. 3. cap. 5.

2 Tabernaculum, vbi ſanctiſſimum Eucharistiæ Sacramentum conſeruatur in altari maiori, vel ſi commode ibi non poterit, ſaltem in aliquo eccleſiaſtico conſpicio, & nobiliori loco collocari debet decenter, pro facultatibus loci exornatum, bene clauſum, & clauis ipſius non relinquatur in altari, ſeu alio communi loco; ſed penes capellanum, vel parochum cuſtodiat: Intus etiam decenter ornari debet; & tenendæ ſunt ibi duæ pixides, in quarum vna conſeruatur ſanctiſſimum Sacramentum, in altera deferatur ad infirmos: & Pixides iſtæ non niſi ſuper altari viatico, vel ſuper Corporali collocentur ita Fufe. dicto lib. 1. cap. 5. à num. 3. Praxis noua Episcopalis par. 2. cap. 3. num. 24. verſic. vnde 1.

3 Vbi admonet ne ibidem alia ſacra teneantur, ſed in alio ſeparato decenti loco, dicitque reſpondiſſe Sacram. Congreg. Rituum Episcopo Anthonit. 22. Feb. 1593.

4 Per plateam in qua habitant Iudæi ſanctiſſimū Eucharistiæ Sacramentum non eſſe deferendum, ſed per Chriſtianorum ſtratas, præeuntibus luminarijs, ſonante campana, parochio ſeu capellano ſuperpelliceo induto deferente, & Pſalmos, ſeu Orationes intereundum recitante.

5 Teneatur parochus habere in publico Sacratio aſſeruatæ formulas Eucharistiæ, vt ad infirmos opportune deferat etiam tempore peſtis cum proprio titulo Henrig. in ſumm. lib. 8. cap. 55. § 2. & cum parochus vadit ad communicandum infirmum, debet portare duas Hoſtias conſecratas, vt cum vna communicet infirmum, & aliam reportet honorifice, vt populus adoret, Cened. ad Decretal. collect. 51. num. 2.

6 Et ſemper cum luminibus debet deferri, ſiue extrahatur à Sacratio, ſiue à euſtodia; Praxis Episcop. p. 1. verbo Eucharistiæ, § 2. & refert Nauar. de Orat. cap. 18. num. 67. in Conimbricen. episcopatu Conſtitutionem eſſe, quæ præcipit haberi lumen accenſum diu noctuque ante ſanctiſſimum Eucharistiæ Sacramentū, & hoc perpetuo obſeruandum dicit Fufe. dict. c. 1. § 5. num. 6.

7 Semper laborandum eſt, quantum fieri poterit, vt ſicut in conſpicio, & nobiliori Eccleſiæ loco ſanctiſſimum Eucharistiæ Sacramentum collocari debet, ita etiam in maiori Eccleſiā, potius quam in alia, obſeruetur, quia magis decet, vt ſolemnitas venerabilis Sacramenti celebretur in eccleſiā Cathedrali, quam in alia, ex eaque ſumatur, & in proceſſione per vias publicas circumferatur, & ad eandem Eccleſiam referatur, totiusque rei agendæ auctoritate penes Capitulum manente, prout deſiſum refert Armendariz in addit. ad recopil. legum Nauar. lib. 4. tit. 29. l. 1. § 1. in declar. num. 8.

8 Quare cum hæc decencia in aſſeruendo ſanctiſſimum Eucharistiæ Sacramentum in Eccleſiā non parochiali vix inueniri poſſit, igitur ſumma cum ratione Episcopo non datur potestas concedendi

licentiam, vt huiusmodi S. Sacramentum in capellis, & alijs Eccleſijs, non parochialibus pro adoratione fidelium aſſeruetur, niſi ex auctoritate, & cōceſſione Papæ, & ita reſponſum fuiſſe à Sacra Congreg. in anno 1609. referunt Praxis noua episcop. p. 2. cap. 3. n. 33. verſic. huc perinet pag. 161. Marc. Anton. Genueſi. in praxi Archiep. Neapol. cap. 92. in 1. edit. & c. 110. in 2. edit. Aloyſ. Ricc. in collect. de iſſ. p. 4. collect. 1216. & in praxi ſoci. eccleſ. poſt reſolut. 495. in notabilibus de materia episcoporum in fine in 2. edit.

9 De cultu, & veneratione huius ſanctiſſimi Sacramento exhibenda agit ſac. Concil. Trid. ſeſſ. 13. de ſanctiſſ. Euchar. cap. 5. comprobant ſour. 10. 3. diſp. 35. Coniuch. de Sacram. to. 1. q. 73. n. 15. & q. 76. n. 85. Valer. Reginald. in praxi ſoci. par. 1. lib. 29. n. 37. in fine. Fr. Raphael de la torre in 2. 2. Diu. Thomæ to. 2. quæſt. 99. art. 3. diſp. 4. in princip.

10 Innumera pene miracula de hoc ſanctiſſimo Eucharistiæ Sacramento refert Luſitanus noſter Petrus Martius in libro miraculi ſanctiſſimi Sacramenti, referunt & alia Beia in reſponſis caſuum conſcientiæ, p. 3. caſu 39. Auctor enchiridij temporum in anno 1510. fol. 266. verſic. Ille ſcūs in chronica Pontificali, p. 2. lib. 30. c. 30. § 3. fol. 448. & c. 14. fol. 85. verſic. fol. 190. verſic. Ludou. de Baſia in 3. par. euſdem chronica Pontificalis in vita Papæ Greg. XIII. c. 13. pag. 519. Marc. Anton. Genueſi. in praxi Archiep. cap. 49. num. 1.

11 Vbi refert quod anno 1601. in Eccleſiā ſanctæ Crucis ciuit. Neapol. dum Sacerdos Miſſam celebraret, & ſumpſiſſet ſanctiſſimam Hoſtiā antequam ſumeret Sanguinem, cecidit de celo fulmen, capellā, & altare diruens, comburensque partem corporalis ſub Calice proſtrati, nec tetigit Sanguinem, nec Sacerdotem offendit.

12 Ego etiam ſilentio prætereire non poſſum maximum huius ſanctiſſimi Sacramenti miraculum, quod Bracharenſi in Archiepiscopatu, cuius ſummiæ ceſanus, accidit anno 1606. in oppido de Mondim, nam cum quinta feria maioris hebdomadæ in eccleſiā illius oppidi manuſcriptum eſſet ſacroſanctū Sacram. pro adoratione fidelium, ſuper altiori menſa, pro ſepulcro, ibique circumſeſſent accenſa luminaria, interim dum omnes prandebant, relictis Eccleſiæ portis clauſis, in eadem menſa ex luminarijs ignis accenſus eſt, ac deinde combuſtis totius Eccleſiæ paramētis, atque ipſa menſa, vbi erat collocatum ſanctiſ. Eucharistiæ Sacramentum, illo tantū illaſo, ac Calice, & Corporalibus ſuper quibus erat impoſitum, cæteris ſic omnibus in dicta Eccleſiā admiſſis penitus exuſis, extructa remanſit menſa, cuius materies, licet combuſta, integre ſubſiſtebat noſtræ ſalutis pondus, ac future noſtræ gloriæ, & perpetuæ felicitatis pignus. O magnum pietatis opus, & mirabile diuini ſui erga homines amoris ſignum, & monumentum. Accedamus igitur fideles magna reuerentia, & ſanctitate ad hoc ſanctiſſimum Eucharistiæ Sacramentum, eſt enim, vt inquit Bernardus. ægris medicina, peregrinātibus via, debiles confortat, valentes delectat languorem ſanat, per hoc homo manuſcior fit ad correptionem, patientior ad laborem, ardentior ad amorem, ſagacior ad cautelam, ad obedientiam promptior, ad gratiarum actionem deuotior, referunt Camſ. in libro de Eucharistiā, § 9. Campanil. in diuerſorio iuris Canonici rub. 12. cap. 7. num. 18.

13 Alia de venerabili Eucharistiæ Sacramento, de eius inſtitutione, excellētia, tranſubſtantiatione, præparatione, & uſu, vide in Concil. Trid. ſeſſ. 13. cap. 1.

cap. i. cum seqq. & apud Cardin. Bellarm. in controuers. Cathol. tit. de Eucharistia. Galet. in margarita casuum conscientie, verbo Eucharistia. Emman. Sa in aphorismis verbo Eucharistia. Viguer. cod. verbo, Bartholam. ab Angelo de sacram. dialog. 4. de Eucharistia. Angles in floribus theologicis tit. de Euchar. Valentia tom. 4. disp. 6. Victor in sum. de Eucharistia. Vivald. in candelabro aureo tit. de Eucharistia. Alphons. Alvarez in speculo iuris Pontificij tit. de sacramento sanctissimo Eucharistia a pag. 180. Fr. Emman. in sum. p. 1. cap. 67. de Communione. Chameroia de Sacramen. ubi de Eucharistia. Henrig. in sum. lib. 8. de sanctiss. Euchar. Posseum. de Communione. Gabr. Vasquez in 3. P. D. Thomae q. 73. disp. 177. cum seqq. Petr. de Ledsma in sum. p. 1. del excellentissimo Sacramento del Altar, que se llama Eucharistia. Aegidi. de Coninch. de sacramentis. & censuris q. 73. Bonacina de sacramentis disp. 4. Barthol. Gori de augustissimo sacrosancta Eucharistia Sacramento.

SYMMARIUM.

1. Missæ sacrificium prohibitum est celebrari extra Ecclesiam, & locum sacrum ad id specialiter deputatum.
2. Celebrare in loco non sacro extra casum necessitatis, etiam non dato scandalo, mortale est peccatum.
3. Fratribus Predicatoribus, & Minoribus, ac etiam Patribus Societatis Iesu, conceditur, ut ubicunque fuerint sine parochialis iuris præiudicio, cum Altari valeant viatico celebrare.
4. An post Concilium Trid. sublata sint huiusmodi concessionibus? disputatur.
5. Episcoporum privilegium, de quo in cap. ult. de privileg. lib. 6. an sit per Concilium Trid. sublatum? ostenditur.
6. Episcopus de iure communi poterat concedere, ut in sua diocesi extra locum sacrum in Altari portatili celebraretur.
7. Facultas hæc, an sit reuocata per Concilium Trid. disputatur, & pro affirmatiua parte allegatur.
8. Pro negatiua tenent plures Doctores.
9. Conciliantur hæc contrariæ opiniones ita ut prior procedat deficiente necessitate, vel iusta causa, posterior vero illa stante.

EPISCOPVS QUANDO
possit facultatem concedere cele-
brandi in capella domus
priuata.

ALLEGATIO XXIII.

1. **E**Xtra Ecclesiam, & locum sacrum ad id specialiter deputatum, prohibitum est ne sacrificium sacrosanctæ Eucharistiæ celebretur, text. optimus in cap. sicut & in cap. Missarum cum sequentibus de consecr. dist. 1. Concil. Trid. sess. 22. de obseruandis in celebratione Missæ, D. Thom. 3. p. 2. q. 83. art. 1. Durand. in rationali diuin. lib. 4. cap. 1. n. 41. Petr. 3. de Ledsma in sum. p. 1. de sac. Euchar. cap. 2. Henrig. in sum. lib. 9. cap. 27. §. 1. Soar. 10. 3. disp. 81. sect. 3. & 5. Ioan. de la Cruz, de statu relig. lib. 2. cap. 5. dub.

7. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 10. cap. 26. q. 1. Cened. can. quest. lib. 1. quest. 44. a nu. 5. Chameroia de Sacram. tract. 4. de Eucharistia tit. de sacrificio Missæ dub. 15. 2. Vnde mortale esse extra casum necessitatis in loco non sacro celebrare, licet non detur scandalum, tenent Nauar. in man. cap. 25. numer. 80 & 81. D. Antonin. 3. p. tit. 32. cap. 6. num. 4. Syluest. verbo Missa 1. numer. 5. Soar. d. sect. 3. in princip. Henrig. d. cap. 27. paragraph. 1. Vasq. 3. p. disp. 233. cap. 3. num. 4. & 6. Fr. Emman. in sum. p. 1. cap. 249. numer. 1. & 7. Regularium tom. 1. q. 43. art. 4. vers. ex quo inferitur, Hieron. Llamas in sum. p. 3. Methodi cap. 5. paragraph. 15. Iacob. Graf. in decis. aureis p. 1. lib. 2. cap. 42. Reginald. in praxi fori penitent. lib. 29. n. 176. Chameroia ubi supra, Bartholom. ab Angelo de Missa dialogo 5. paragraph. 617. & 619. Coninch. de Sacram. q. 83. art. 3. dub. 1. num. 224. sabred. ad Bernard. cap. 37. Nugn. quest. 83. art. 3. Azor. d. cap. 26. quest. 8. contra sotum, in 4. dist. 13. q. 2. art. 3. asserentem vix posse contingere mortale ex celebratione Missæ extra Ecclesiam, si cesset scandalum, quem sequitur Sa in aphorism. verbo Missa num. 20.

3. Extra casum igitur necessitatis solitum est impetrari, & concedi plerisque à lege Canonica, vel à Summo Pontifice priuilegium, ut ubique vel ab Episcopis, ut in suis diocelibus, cum altari portatili liceat celebrari; de lege constat in priuilegio Episcoporum, de quo in cap. ult. de priuileg. lib. 6. De Summo autem Pontifice probat optime text. in cap. in his 30. de priuileg. ibi, cum Fratribus Predicatoribus, & Minoribus duximus indulgendum, ut ubicunque fuerint, sine parochialis iuris præiudicio, cum altari valeant viatico celebrare, de quo priuilegio meminerunt omnes in hac materia, illudque à Sixto IV. Alexandro VI. Gregor. XIII. renouatum, & ampliatum comprobatur, & explicat Fr. Emman. d. q. 43. art. 4. alia similia adducens concessa Patribus Societatis Iesu, quæ etiam refert Henrig. d. cap. 27. §. 3. iuncto commento lit. T. Soar. d. sect. 3. ver. quarta exceptio. De forma etiam concedendi Breue in Romana Curia per signaturam supplicationis, vel Pœnitentiariæ officium, nobilibus, aut literatis personis, multa scribunt siaphil. de lit. gratia tit. de rescriptis Apostolicis in forma breuis, num. 8. Ludou. Gomez in tract. Breuium num. 26. Mandos. in signatura tit. de altari portatili, Stephan. Durante, de ritibus Ecclesiæ cap. 25. numer. 7. & alij recentiores.

4. Post Concil. Trid. in d. decreto de obseruandis in sacrificio Missæ sess. 22. non italicitus, & liber est usus horum priuilegiorum: sed potius maxime controuersum, utrum sublata sint huiusmodi licentia iure communi, vel priuilegio Pontificio concessa Minoribus Mendicantibus, & Predicatoribus in d. cap. in his? Et imprimis quod sint derogata tenent Nauar. d. numer. 82. in fine, Durant. de ritibus Ecclesiæ lib. 2. cap. 6. nume. 3. vers. quo etiam decreto, & numer. 8. Henrig. d. paragraph. 3. in commento lit. T. Soar. d. sect. 3. vers. quarta exceptio, Azor. d. cap. 26. q. 7. Chameroia d. dub. 15. Beia in respons. casuum conscientie p. 4. casu 33. vers. & quamuis, Coninch. d. q. 83. n. 226. Comprobantes ex verbis Concil. vers. neminem, dum præcipit Episcopis, ne patiantur extra Ecclesiam, & ad diuinum cultum dedicata oratoria, sacrificiū fieri à secularibus quibuscūq; adiecta in fine clausula generali derogatoria, quorūcūq; priuilegiorū: quare ipso iure aduertunt Azor. & alij proxime citati, iam hodie reli-